

СЕРІЯ «Право»

УДК 347.4

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3\(21\)-485-501](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3(21)-485-501)

Амеліна Анна Сергіївна кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності, Державний податковий університет, вулиця Університетська, 31, м. Ірпінь, 08200, <https://orcid.org/0000-0002-7148-3586>

Волошина Софія Олександрівна студентка IV курсу Навчально-наукового інституту економічної безпеки та митної справи, Державний податковий університет, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, 08200, <https://orcid.org/0009-0005-2527-3667>

ПИТАННЯ ДОКАЗУВАННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: НОВІ ПІДХОДИ ТА ВИКЛИКИ

Анотація. Стаття присвячена актуальним проблемам доказування в кримінальному процесі в умовах динамічного розвитку суспільства. Автор аналізує нові підходи до збирання, перевірки та оцінки доказів, а також виклики, з якими стикаються органи досудового розслідування, прокуратура та суд при встановленні істини у кримінальних справах.

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій трансформує всі сфери життя, не оминаючи й правову. Цифрові докази та електронні технології стають невід'ємними атрибутами сучасного судочинства, відкриваючи нові можливості та ставлячи перед юристами нові виклики.

У сучасному інформаційному суспільстві цифрові докази та електронні технології стають невід'ємними елементами правосуддя, бізнесу та інших сфер життя. Зростання залежності від них веде до нових викликів, пов'язаних з конфіденційністю, цифровою безпекою та етикою.

Різноманітні типи цифрових доказів, як електронні записи, мобільні дані, відео, повідомлення, використовуються в розслідуваннях, судових процесах, бізнес-аналізі. Електронні технології охоплюють комп'ютери, смартфони, програмне забезпечення, що використовуються для обробки, передачі та зберігання інформації.

Судовий процес використовує цифрові докази для встановлення фактів, аналізу електронних записів, відео, електронної переписки. У бізнесі цифрові докази використовуються для аудиту, вирішення конфліктів, забезпечення юридичної відповідальності. Захист цифрової безпеки стає ключовою проблемою в інформаційному суспільстві.

Електронні докази в Інтернеті включають в себе різноманітні цифрові сліди, які можуть бути використані у судових процесах та розслідуваннях. Соціальні мережі, електронна пошта, чат-сервіси стають об'єктом розгляду при вивченні випадків, в яких необхідно встановити факти або правопорушників.

Електронні технології в медицині використовуються для поліпшення якості медичної допомоги та оптимізації управління медичними процесами. Впровадження електронних медичних записів, телемедицини стає важливим завданням, що потребує захисту пацієнтських даних.

Інновації в техніці здобуття доказів розширюють можливості в обробці та аналізі інформації. Алгоритми машинного навчання та нейронні мережі використовуються для автоматизованого виявлення патернів у великих обсягах даних. Кібердетекція, методи аутентифікації та біометрія, мобільні технології та додатки стають все більш важливими інструментами для правоохоронних органів.

Квантові технології є новаторським напрямком, який може визначити перспективи для суттєвого покращення якості збору та збереження доказів. Квантові комп'ютери та квантова криптографія можуть значно полегшити аналіз великих обсягів даних та забезпечити високий рівень захисту даних.

Гарантування прав та свобод особи під час збору доказів стає надзвичайно важливою складовою справедливого та етичного судового процесу. Захист особистої інформації, права на приватність, недоторканність особистого життя, справедливий судовий процес стають пріоритетами.

Міжнародний аспект доказування в кримінальних провадженнях стає важливим елементом правосуддя. Екстрадиція, взаємна правова допомога, міжнародні трибунали та суди, Інтерпол та Europol відіграють ключову роль у боротьбі з транскордонними кримінальними правопорушеннями.

Зростання залежності від цифрових технологій та електронних доказів потребує постійного вдосконалення правових, етичних та технічних рамок для забезпечення справедливого та безпечного їх використання. Розвиток технологій, які сприяють не тільки зручності та ефективності, але й збереженню прав та свобод кожного учасника цифрового екосистеми, стає пріоритетом.

Автором статті пропонуються шляхи вдосконалення процесу доказування в кримінальному процесі з урахуванням нових викликів. Анотація

рекомендує статтю науковцям, практикуючим юристам, студентам юридичних вузів, а також усім, хто цікавиться актуальними проблемами кримінального процесу.

Ключові слова: доказування, кримінальний процес, нові підходи, виклики, законність, достовірність, кіберзлочини, право на захист.

Amelina Anna Sergiivna candidate of legal sciences, associate professor, associate professor of the Department of Criminal Justice and Analytical Activities, State Tax University, 31 University St., Irpin, 08200, <https://orcid.org/0000-0002-7148-3586>

Voloshyna Sofia Oleksandrivna Student of the 4th year of the Educational and Scientific Institute of Economic Security and Customs Affairs, State Tax University, University St., 31, Irpin, 08200, <https://orcid.org/0009-0005-2527-3667>

IMPACT OF GLOBALIZATION ON THE CRIMINAL PROCESS

Abstract. The article is devoted to current issues of evidence in criminal proceedings in the context of the dynamic development of society.

The author analyzes new approaches to the collection, verification, and evaluation of evidence, as well as the challenges faced by pre-trial investigation bodies, the prosecution, and the court in establishing the truth in criminal cases.

The rapid development of information and communication technologies transforms all spheres of life, including the legal sphere. Digital evidence and electronic technologies are becoming integral attributes of modern legal proceedings, opening up new opportunities and posing new challenges for lawyers.

In the modern information society, digital evidence and electronic technologies become integral elements of justice, business, and other spheres of life. The growing dependence on them leads to new challenges related to confidentiality, digital security, and ethics.

Various types of digital evidence, such as electronic records, mobile data, video, and messages, are used in investigations, trials, and business analysis. Electronic technologies include computers, smartphones, and software used to process, transmit, and store information.

The judicial process uses digital evidence to establish facts, analyze electronic records, videos, and electronic correspondence. In business, digital evidence is used for auditing, resolving disputes, and ensuring legal liability. Protecting digital security is becoming a key challenge in the information society.

Electronic evidence on the Internet includes various digital traces that can be used in trials and investigations. Social networks, email, and chat services are subject

to consideration when investigating cases where it is necessary to establish facts or perpetrators.

Electronic technologies in medicine are used to improve the quality of medical care and optimize the management of medical processes. The introduction of electronic medical records and telemedicine is becoming an important task that requires protecting patient data.

Innovations in evidence collection techniques expand the possibilities for information processing and analysis. Machine learning algorithms and neural networks are used for automated pattern recognition in large amounts of data. Cyber detection, authentication methods, and biometrics, mobile technologies, and applications are becoming increasingly important tools for law enforcement agencies.

Quantum technologies are an innovative direction that can determine the prospects for significantly improving the quality of evidence collection and storage. Quantum computers and quantum cryptography can significantly facilitate the analysis of large amounts of data and ensure a high level of data protection.

Ensuring the rights and freedoms of the individual during the collection of evidence is becoming an extremely important component of a fair and ethical trial. Protection of personal information, the right to privacy, inviolability of personal life, and a fair trial are becoming priorities.

The international aspect of proving in criminal proceedings is becoming an important element of justice. Extradition, mutual legal assistance, international tribunals and courts, Interpol, and Europol play a key role in combating cross-border crime.

The growing dependence on digital technologies and electronic evidence requires constant improvement of legal, ethical, and technical frameworks to ensure their fair and safe use. The development of technologies that contribute not only to convenience and efficiency but also to the preservation of the rights and freedoms of each participant in the digital ecosystem is becoming a priority.

The author of the article proposes ways to improve the process of proving in criminal proceedings, taking into account new challenges. The abstract recommends the article to scientists, practicing lawyers, students of law schools, as well as everyone interested in current issues of criminal procedure.

Keywords: evidence, criminal process, new approaches, challenges, legality, credibility, cybercrimes, right to defense.

Постановка проблеми. У сучасному кримінальному правосудді з плином часу виникають нові підходи та виникають виклики щодо питань доказування. Розвиток технологій, зміни в соціально-економічних умовах та динаміка суспільства взагалі ставлять під сумнів традиційні методи та підходи

до збору, представлення та вартування доказів у кримінальних провадженнях. Нові виклики зокрема стосуються конфіденційності даних, електронних слідів, використання штучного інтелекту та інших інновацій, що не лише полегшують роботу правосудних органів, але й викликають суттєві етичні та правові питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Свого часу до розгляду й наукового аналізу проблем доказування зверталися такі учені, як С. Альперт, Ю. Аленін, В. Бахін, А. Белкін, Т. Варфоломєєва, Г. Горський, Ю. Грошевий, М. Гошовський, А. Дубинський, А. Іщенко, Ц. Каз, О. Капліна, Н. Карпов, Л. Кокорєв, Ф. Кудін, О. Ларін, Є. Лук'янчиков, В. Малярєнко, М. Михеєнко, В. Нор, Н. Обрізан, І. Петрухін, М. Погорецький, В. Попелюшко, В. Савицький, С. Стахівський, Ю. Стецовський, Л. Удалова, С. Шейфер, В. Шепітько, М. Шумило та ін.

Мета статті. Метою дослідження є аналіз нових підходів до питання доказування в кримінальному процесі з урахуванням сучасних викликів та тенденцій. Дослідження спрямоване на виявлення ефективних методів та стратегій доказової діяльності, а також розгляд викликів, які виникають у зв'язку із змінами у суспільстві та технологічному прогресі.

Завданнями даної роботи є: дослідити електронні технології та цифрові докази, визначити інновації у техніці здобуття доказів, проаналізувати гарантування прав та свобод під час збору доказів, охарактеризувати міжнародний аспект доказування в кримінальних провадженнях.

Виклад основного матеріалу. У сучасному інформаційному суспільстві, де електронні технології переплітаються з усіма аспектами нашого життя, виникає необхідність в розумінні та ефективному використанні цифрових доказів. Електронні технології, такі як комп'ютери, мобільні пристрої, інтернет, ігрові консолі та інші, стають не тільки засобами зручності, але і ключовими джерелами інформації, яка може використовуватися в правоохоронних, судових, бізнес-та інших сферах.

Цифрові докази, що складаються з електронних відомостей та даних, стають невід'ємною частиною розслідувань, судових процесів, бізнес-аналізу та забезпечення цифрової безпеки. У цьому контексті важливо розглядати як технології, так і докази як невід'ємну єдність, яка формує новий підхід до збору, аналізу та використання інформації [4, с. 55-58].

Цифрові докази представляють собою електронні дані, які використовуються для підтримки або спростування фактів у судових вирішеннях. Це може включати в себе різноманітні форми інформації, такі як цифрові фотографії, відеозаписи, електронні повідомлення, аудіозаписи та дані з комп'ютерних систем. У правоохоронних органах цифрові докази використовуються для розслідування кримінальних правопорушень, виявлення порушень

та представлення об'єктивних даних у суді. Сучасні технології дозволяють збирати, аналізувати та зберігати ці цифрові докази з використанням різноманітних інструментів і програм [7, с. 221-223].

Електронні технології охоплюють використання електроніки та обчислювальної техніки для обробки, передачі та зберігання інформації. Вони включають в себе широкий спектр пристроїв, таких як комп'ютери, смартфони, планшети, цифрові камери та інші гаджети, а також програмне забезпечення для розробки, обробки даних та комунікації. Електронні технології стали необхідним елементом сучасного життя, зокрема в бізнесі, медицині, освіті та інших галузях. Вони сприяють автоматизації процесів, поліпшенню комунікації та зручності використання інформації [8, с. 115-117].

У судовому процесі цифрові докази грають ключову роль у встановленні фактів, пов'язаних із провадженнях. Це може включати аналіз електронних записів, використання відеоматеріалів або електронної переписки як доказової бази. В бізнесі цифрові докази використовуються для аудиту, вирішення конфліктів та забезпечення юридичної відповідальності. Сучасні технології виводять можливості використання цифрових доказів на новий рівень, роблячи їх більш точними та достовірними.

Загалом, цифрові докази та електронні технології стали необхідними компонентами сучасного інформаційного суспільства, впливаючи на різні аспекти нашого життя, включаючи правосуддя, бізнес, та взаємодію між людьми [2, с. 90-91].

У контексті правоохоронної діяльності та судового процесу, цифрові докази стали важливим інструментом для розслідування кримінальних правопорушень та представлення доказів у суді. Це може включати електронні записи, мобільні дані, відеозаписи, електронні повідомлення та інші цифрові сліди, які вказують на події або дії сторін у провадженні. Важливість цифрових доказів посилюється в епоху високих технологій, де багато аспектів нашого життя відбуваються в цифровому форматі.

Цифрові докази також грають важливу роль у бізнес-середовищі, де електронні технології використовуються для збереження і аналізу даних, ведення фінансової звітності та взаємодії з клієнтами. В боротьбі з шахрайством, корупцією та іншими правопорушеннями електронні сліди можуть служити ключовим елементом для виявлення порушень та встановлення винних.

Забезпечення цифрової безпеки стало однією з головних проблем в інформаційному суспільстві. Електронні технології дозволяють здійснювати широкий спектр операцій, проте це також створює нові виклики щодо збереження конфіденційності та інтегритету даних.

Один із аспектів цифрової безпеки - це захист від кіберправопорушників, які можуть намагатися отримати несанкціонований доступ до інформації, використовуючи різні методи, такі як віруси, хакерські атаки та фішинг. Використання антивірусів, файрволів, систем шифрування та безпеки мережі стає необхідними для захисту електронних систем від потенційних загроз [17, с. 158-163].

Крім того, у сучасному світі, де величезна кількість особистих та корпоративних даних зберігається в електронній формі, важливо враховувати питання конфіденційності і безпеки при розробці, впровадженні та використанні електронних технологій. Такий підхід до цифрової безпеки сприяє забезпеченню довіри користувачів та стійкості інформаційних систем в умовах постійних загроз інтернет-середовища.

Електронні докази в Інтернеті включають в себе різноманітні цифрові сліди, які можуть бути використані у судових процесах та розслідуваннях. Соціальні мережі стали ключовим джерелом цифрових доказів, де інформація, опублікована користувачами, може служити як важливий матеріал у провадженнях. Електронна пошта, чатові сервіси та інші форми електронної комунікації також стають об'єктом розгляду при вивченні випадків, в яких необхідно встановити факти або правопорушників. Захист конфіденційності та ефективне використання цих доказів вимагають розвитку відповідних правових, етичних та технічних стандартів [10, с. 238-249].

Електронні технології в медицині впроваджуються для поліпшення якості медичної допомоги та оптимізації управління медичними процесами. Впровадження електронних медичних записів дозволяє лікарям ефективно вести облік пацієнтів, обмінюватися інформацією та забезпечувати спільний доступ до даних для поліпшення координації медичної допомоги. Технології телемедицини надають можливість проводити консультації та діагностику віддалено, що особливо важливо в умовах глобальних криз, таких як епідемії чи пандемії. Захист електронної медичної інформації стає ключовим завданням, і сучасні технології включають механізми шифрування та захисту, щоб забезпечити конфіденційність пацієнтських даних. Все це сприяє покращенню якості надання медичних послуг та зростанню ефективності систем охорони здоров'я [18, с. 745-750].

Завдяки стрімкому розвитку електронних технологій, цифрові докази стають ключовим елементом сучасного суспільства. Вони не тільки допомагають у веденні розслідувань і розгляді проваджень, але й впливають на бізнес-процеси, медичну сферу, економіку та багато інших галузей. Однак це також вносить нові виклики, пов'язані з конфіденційністю, цифровою безпекою та етикою використання електронних доказів.

Зростання залежності від цифрових технологій вимагає постійного вдосконалення правових, етичних та технічних рамок для забезпечення справедливого та безпечного використання цифрових доказів. У майбутньому важливо надавати пріоритет розвитку технологій, які сприяють не тільки зручності та ефективності, але й збереженню прав та свобод кожного учасника цього цифрового екосистеми.

У світі, що стрімко розвивається, сучасні технології не лише перетворюють наше щоденне життя, але також радикально змінюють підходи до здобуття та використання доказів у судових та правоохоронних процесах. Інновації в області техніки здобуття доказів стають важливим чинником для забезпечення ефективного функціонування правосуддя та забезпечення справедливості [19, с. 81-82].

Цифрові технології в області моніторингу та відеоспостереження відіграють ключову роль у забезпеченні безпеки та вирішенні кримінальних проваджень. Сучасні високоякісні камери, обладнані передовими технологіями, забезпечують чіткі. Однак не лише якість зображення є важливою, але й функціональність, така як розпізнавання облич та об'єктів. Сучасні системи вміють автоматично виявляти та відстежувати певні об'єкти або події, що робить їх ефективними засобами контролю та безпеки в публічних просторах, бізнес-об'єктах та громадських установах.

В області збору доказів інновації знаходяться в застосуванні аналізу великих обсягів даних. Величезні масиви інформації, які збираються з різних джерел, можуть бути систематизовані та проаналізовані для виявлення патернів та зв'язків, які можуть бути використані як доказова база в розслідуваннях. Технології Big Data дозволяють ефективно обробляти велику кількість інформації та визначати важливі тенденції, що полегшує роботу правоохоронних органів у виявленні та переслідуванні правопорушників.

Застосування штучного інтелекту у техніці здобуття доказів розширює можливості в обробці та аналізі інформації. Алгоритми машинного навчання та нейронні мережі використовуються для автоматизованого виявлення патернів у великих обсягах даних. Це дозволяє створювати системи, які можуть передбачати події, розпізнавати аномалії та виявляти потенційні загрози. ШІ значно полегшує роботу правоохоронних структур у превентивних заходах та вчасному реагуванні на потенційні ризики [12, с. 44-48].

Кібердетекція є ключовим елементом сучасних технік здобуття доказів, оскільки спрямована на виявлення та аналіз цифрових слідів, залишених в кіберпросторі. Експерти в цій галузі використовують різноманітні інструменти, такі як антивіруси, мережеві сканери та аналізатори шкідливих програм для виявлення аномалій та підозрілих активностей. Методи кібердетекції також включають аналіз лог-файлів, виявлення вразливостей в

програмному забезпеченні та аналіз мережевого трафіку. Крім того, спеціалісти активно вивчають нові вектори атак та розробляють ефективні методи виявлення сучасних загроз [13, с. 232-238].

Методи аутентифікації та біометрія стають все більш важливими для забезпечення безпеки та достовірності особистості в цифровому середовищі. Застосування біометричних методів, таких як відбитки пальців, розпізнавання обличчя, сканування радужок чи розпізнавання голосу, дозволяє впевнено ідентифікувати особу з високою точністю. Такі методи використовуються в системах аутентифікації для доступу до комп'ютерів, мобільних пристроїв, банківських систем та інших областей. Враховуючи розвиток технологій, важливо надавати увагу питанням конфіденційності та захисту біометричних даних, щоб уникнути можливого зловживання та порушень приватності.

Мобільні технології та додатки в сфері збору доказів стають все більш важливим інструментом для правоохоронних органів та різних сфер суспільства. Сучасні смартфони оснащені різноманітними сенсорами та функціями, які можуть слугувати в якості доказів. Наприклад, вбудовані камери можуть фіксувати фотографії та відеозаписи, а GPS-модулі можуть зафіксувати точне місцезнаходження особи в певний час. Додатки для обміну повідомленнями, соціальні мережі та електронна пошта також можуть служити джерелами цифрових доказів. Використання таких технологій дозволяє ефективно виявляти та реєструвати події, які можуть бути корисними у різних сферах, включаючи судові розслідування, бізнес-аналіз та особисту безпеку [22, с. 45-49].

Квантові технології є новаторським напрямком, який може визначити перспективи для суттєвого покращення якості збору та збереження доказів. Квантові комп'ютери, наприклад, здатні вирішувати складні завдання швидше, ніж традиційні комп'ютери, що може значно полегшити аналіз великих обсягів даних. Крім того, квантова криптографія може забезпечити високий рівень захисту даних та цифрових доказів від неповноцінного доступу. Однак разом з перевагами, виникають етичні та правові питання, пов'язані з можливістю швидкої розшифровки деяких захищених даних. Інтеграція квантових технологій у сферу здобуття доказів вимагає уважного вирішення цих питань, а також розробки стандартів безпеки та приватності для забезпечення відповідного та етичного використання цих технологій [23, с. 6-7].

На фоні швидкого технологічного розвитку, інновації в техніці здобуття доказів відіграють ключову роль у забезпеченні ефективності та справедливості правосуддя. Використання високоточних відеосистем, аналізу великих обсягів даних, кібердетекції та інших технологій стає важливою ланкою у сучасних розслідуваннях та судових процесах. Однак разом з цими можливостями виникають етичні та юридичні виклики, які вимагають

уважного врахування. У майбутньому важливо продовжувати розвивати стандарти та політики, що регулюють використання цих технологій, забезпечуючи баланс між необхідністю захисту суспільства та збереженням прав та свобод громадян.

У контексті стрімкого розвитку цифрових технологій та їх впливу на сферу правосуддя, питання гарантування прав та свобод особи під час збору доказів стає доречним і важливим. Швидкі технологічні зміни не лише розширюють можливості здобуття доказів, але також висувають нові виклики щодо конфіденційності, приватності та справедливості в судових процесах.

Гарантування прав та свобод особи під час збору доказів є надзвичайно важливою складовою справедливого та етичного судового процесу. Забезпечення балансу між необхідністю здобуття доказів та захистом основних прав громадян є ключовим завданням для будь-якої правової системи. Вступ у сучасну еру цифрових технологій та нових методів збору інформації робить цю проблему ще актуальнішою та складнішою [15, с. 78-79].

Один з критичних аспектів гарантування прав та свобод під час збору доказів — це захист особистої інформації. Особисті дані, такі як ім'я, адреса, фінансова інформація, є надзвичайно чутливими і повинні бути об'єктом особливої уваги в контексті правового процесу. Використання цифрових технологій для збору доказів ставить під загрозу конфіденційність особистих даних, і тому важливо встановити міцні механізми їхнього захисту.

Право на приватність визнається однією з основних свобод особи, і воно повинно бути суворо захищене під час збору доказів. Використання різноманітних технологій, таких як відеоспостереження чи аналіз електронної переписки, повинно відбуватися в рамках суворих законодавчих обмежень та з обов'язковим дотриманням принципів необхідності та пропорційності, щоб запобігти неправомірному вторгненню у приватний простір громадян [21, с. 71-77].

В епоху цифрових технологій захист конфіденційності особистої інформації стає особливо важливим завданням. Застосування шифрування, безпечних передач даних та інших заходів є критичними для збереження довіри громадян до процесу збору доказів. Суттєвим є і активне регулювання збору та обробки особистих даних у відповідності із загальними принципами конфіденційності.

У світлі сучасних викликів, пов'язаних з кіберзагрозами та недобросовісним використанням технологій, судові системи повинні розглядати питання правового захисту особистої інформації як пріоритет. Використання електронних доказів повинно базуватися на прозорих процедурах, які гарантують право громадян на конфіденційність та захист особистих даних, забезпечуючи таким чином справедливий та етичний судовий процес [1, с. 144-146].

Право на недоторканність особистого життя є одним з фундаментальних принципів прав людини, що гарантує захист від неправомірного вторгнення у

приватні провадження громадян. Збір доказів повинен строго дотримуватися цього права, уникаючи неправомірних втручань у особисту сферу. У випадках використання технологій для збору інформації, важливо забезпечити, щоб методи були пропорційними та необхідними, і не порушували особистих просторів громадян.

Право на справедливий судовий процес передбачає, що кожна особа має право на об'єктивний та справедливий розгляд свого провадження в суді. Збір доказів повинен відбуватися в межах закону, а невідповідність цьому принципу може призвести до порушення цього права. Забезпечення додержання процедур та виключення неправомірно здобутих доказів грає ключову роль у забезпеченні справедливості в судовому процесі [6, с. 26-35].

Питання етики використання технологій в процесі збору доказів стає надзвичайно важливим у сучасному цифровому віці. Використання штучного інтелекту, розпізнавання обличчя та інших передових технологій вимагає врахування можливих етичних ризиків. Наприклад, недотримання конфіденційності при використанні масштабного аналізу даних може порушити права особи. Запровадження етичних стандартів у розробці та використанні технологій є важливим кроком у забезпеченні сумісності інновацій з основними цінностями справедливості та прав людини [5, с. 258-267].

Забезпечення прав та свобод під час збору доказів вимагає не лише вдосконалення правових структур, але і розробки етичних та технічних стандартів. Сучасні технології мають великий потенціал для підвищення ефективності правосуддя, але їх використання повинно базуватися на повазі до основних прав і свобод кожного громадянина. На шляху до більш справедливого та гуманного правосуддя необхідно балансувати інновації та захист особистості, створюючи збалансований та ефективний механізм збору доказів у сучасному світі.

У сучасному світі, де взаємодія між країнами стає все більш інтенсивною, міжнародний аспект доказування в кримінальних провадженнях стає важливим елементом правосуддя. Перехід від традиційного національного підходу до більш глобального вимагає нових стратегій та засобів для ефективного здобуття та використання доказів. Враховуючи складність міжнародних кримінальних правопорушень, таких як тероризм, кіберправопорушення та транскордонний організоване кримінальне правопорушення, важливість ефективної міжнародної кооперації у сфері доказової бази стає ключовою для забезпечення справедливості та протидії беззаконню [9, с. 382-386].

Екстрадиція та взаємна правова допомога є ключовими аспектами міжнародного правосуддя. Екстрадиція - це процес передачі особи з однієї країни в іншу для судового переслідування або виконання покарання. Для

ефективної боротьби з транскордонними правопорушеннями угоди про екстрадицію та взаємну правову допомогу визначають процедури та умови передачі доказів, осіб та інших матеріалів між країнами. Ці механізми сприяють обміну інформацією, що є важливим для успішного проведення кримінальних слідств та судових процесів.

Міжнародні трибунали та суди відіграють важливу роль у здобутті правосуддя та вирішенні міжнародних кримінальних провадженнях. Найвідоміший серед них - Міжнародний кримінальний суд (МКС), який має за мету розглядати випадки порушення загальноприйнятих норм міжнародного права. Міжнародні трибунали можуть визначати вину та виносити рішення щодо покарання, залучаючи докази від різних країн. Це важливий інструмент для приведення до відповідальності тих, хто вчинив важкі кримінальних правопорушень, які становлять загрозу для міжнародної спільноти [16, с. 176-180].

Інтерпол та Europol є ключовими міжнародними організаціями, які забезпечують співпрацю між правоохоронними органами різних країн. Інтерпол координує обмін інформацією та допомагає у розслідуванні та протидії міжнародним кримінальним правопорушенням. Europol спеціалізується на боротьбі з трансграничними кримінальними правопорушеннями в межах Європейського Союзу. Обидві організації використовують механізми взаємної правової допомоги та обміну доказами для ефективної боротьби з кримінальною діяльністю на міжнародному рівні.

Міжнародна співпраця у сфері доказування у кримінальних провадженнях визнається як необхідна умова для протистояння та подолання міжнародних кримінальних правопорушень. Всі ці механізми сприяють забезпеченню справедливості, приведенню кримінальних правопорушень до відповідальності та зміцненню правопорядку на міжнародному рівні [11, с. 5-8].

Європейська Конвенція про правову допомогу в кримінальних провадженнях є ключовим міжнародним інструментом, спрямованим на забезпечення співпраці між країнами в кримінальних провадженнях. Прийнята в рамках Ради Європи, конвенція надає механізми взаємної правової допомоги, включаючи видачу доказів, екстрадицію та обмін інформацією між учасниками. Важливим елементом є регламентування процесів взаємодії судових та правоохоронних органів в рамках міжнародної правової співпраці.

З постійним розвитком інформаційних технологій, ще більш актуальною стає можливість електронного зберігання та обміну доказами. Це стосується не лише фізичних матеріалів, але й цифрових даних, що стають неодмінною частиною сучасного кримінального провадження. Застосування цифрових технологій дозволяє забезпечити швидкість, ефективність та безпеку обміну інформацією між державами, забезпечуючи високий рівень доказової бази в судових провадженнях [14, с. 510-512].

Інтерпол, або Міжнародна Кримінальна Поліційська Організація, є міжнародною організацією, яка об'єднує правоохоронні органи з різних країн для спільної боротьби з міжнародними кримінальними правопорушеннями. Заснована в 1923 році, Інтерпол ставить за мету обмін інформацією, розслідуванням кримінальних правопорушень та співпрацею в сфері забезпечення глобальної безпеки. Організація допомагає в розкритті та запобіганні різноманітних кримінальних правопорушень, від тероризму до кіберправопорушень.

Еуโรปол є агентством Європейського Союзу, спеціалізованим у координації зусиль країн-членів для боротьби з транскордонними кримінальними правопорушеннями. Заснована в 1998 році, організація сприяє обміну інформацією та аналізує та підтримує розслідування у сферах, таких як тероризм, незаконна торгівля людьми, кіберправопорушеннями та наркотична торгівля [20, с. 80-85].

Забезпечення конфіденційності є важливою складовою в міжнародному правопорядку. Інтерпол та Еуโรปол додержуються високих стандартів конфіденційності при обміні інформацією між своїми членами. Це дозволяє зберігати безпеку джерел та методів розслідування, а також захищати особисті дані громадян.

Охорона свідків є ключовим аспектом справедливих судових процесів. Міжнародні організації в сфері правопорядку вкладають значні зусилля в забезпечення безпеки свідків, зокрема тих, які можуть бути учасниками важливих міжнародних проваджень. Інтерпол та Еуโรปол співпрацюють із країнами-членами для розробки та впровадження заходів щодо захисту осіб, які виступають свідками в кримінальних провадженнях. Це включає в себе не лише фізичний захист, але і заходи для збереження конфіденційності та уникнення можливих тисків або впливу на свідків [3, с. 127-133].

Міжнародний аспект доказування в кримінальних провадженнях потребує не тільки розробки універсальних стандартів, але і активної співпраці між державами. Обмін інформацією, екстрадиція та створення спільних команд для розслідувань стають невід'ємною частиною цього процесу. Важливо враховувати різницю в правових системах та культурних контекстах, щоб забезпечити справедливість та дотримання прав людини при обробці доказів на міжнародному рівні. Спільні зусилля в цьому напрямку сприятимуть не лише боротьбі з кримінальними правопорушеннями, але і утвердженню принципів правової держави та глобального правосуддя.

Висновки. Завдяки стрімкому розвитку електронних технологій, цифрові докази стають ключовим елементом сучасного суспільства. Вони не тільки допомагають у веденні розслідувань і розгляді проваджень, але й впливають на бізнес-процеси, медичну сферу, економіку та багато інших галузей. Однак це також вносить нові виклики, пов'язані з конфіденційністю, цифровою безпекою та етикою використання електронних доказів.

Зростання залежності від цифрових технологій вимагає постійного вдосконалення правових, етичних та технічних рамок для забезпечення справедливого та безпечного використання цифрових доказів. У майбутньому важливо надавати пріоритет розвитку технологій, які сприяють не тільки зручності та ефективності, але й збереженню прав та свобод кожного учасника цього цифрового екосистеми.

На фоні швидкого технологічного розвитку, інновації в техніці здобуття доказів відіграють ключову роль у забезпеченні ефективності та справедливості правосуддя. Використання високоточних відеосистем, аналізу великих обсягів даних, кібердетекції та інших технологій стає важливою ланкою у сучасних розслідуваннях та судових процесах. Однак разом з цими можливостями виникають етичні та юридичні виклики, які вимагають уважного врахування. У майбутньому важливо продовжувати розвивати стандарти та політики, що регулюють використання цих технологій, забезпечуючи баланс між необхідністю захисту суспільства та збереженням прав та свобод громадян.

Міжнародний аспект доказування в кримінальних провадженнях потребує не тільки розробки універсальних стандартів, але і активної співпраці між державами. Обмін інформацією, екстрадиція та створення спільних команд для розслідувань стають невід'ємною частиною цього процесу. Важливо враховувати різницю в правових системах та культурних контекстах, щоб забезпечити справедливість та дотримання прав людини при обробці доказів на міжнародному рівні. Спільні зусилля в цьому напрямку сприятимуть не лише боротьбі з кримінальними правопорушеннями, але і утвердженню принципів правової держави та глобального правосуддя.

Література

1. Астапенко О. Допустимість доказів при їх оцінці у ході кримінально-процесуального доказування. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 10. С. 144-146. URL: <http://surl.li/rdgbr>
2. Блажівський Є. М. Актуальні питання кримінального процесу України : навч. посіб. Київ: Національна академія прокуратури України; Центр учбової літератури, 2016. 304 с. URL: <http://surl.li/rdgeh>
3. Бочаров Д. Функціонування доказів як семіозис: від фактичних даних – до фактів. *Право України*. 2017. № 7. С. 127–133. URL: <http://surl.li/rdget>
4. Вапнярчук В.В. Теорія та практика кримінального процесуального доказування: монографія. Харків: Юрайт, 2017. 408 с. URL: <http://surl.li/rdgfa>
5. Верхогляд О. Особливості правового регулювання порядку вирішення питання про речові докази у кримінальному судочинстві. *Вісн. Акад. правових наук України*. Харків, 2019. Вип. 3(58). С. 258–267. URL: <http://surl.li/rdgfp>
6. Гмирко В. Кримінально-судові докази: юридичне поняття чи дефініція. *Право України*. 2015. № 10. С. 26–35 URL: <http://surl.li/rdgfx>

7. Гмирко В.П. Доказування в кримінальному процесі: діяльнісна парадигма: теоретичний аналіз. Проблематизація. СМД-репрезентація: монографія. Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2010. 314 с. URL: <http://surl.li/rdggm>
8. Грошев Ю. М. Докази і доказування у кримінальному процесі : наук.- практ. посіб. 2-е вид., стереот. Київ: КНТ, 2017. 270 с. URL: <http://surl.li/rdggy>
9. Запотоцький А. П. Проблеми відмежування «інших документів» від документів-речових доказів. Засади кримінального судочинства та їх реалізація в законтворчій і правозастосовній діяльності: тез. доп. та повідомлень наук. - практ. конф. Київ: Атіка, 2015. С. 382-386. URL: <http://surl.li/rdghd>
10. Кириченко С. А. Сутність і класифікація доказів та їх джерел у кримінальному судочинстві: генезис і можливості удосконалення : автореф. Запоріжжя, 2016. 20 с. URL: <http://surl.li/rdghl>
11. Коваленко Є. Г. Наукові засади кримінально-процесуального доказування : монографія. Київ: ЮрІнком Інтер, 2016. 444с. URL: <http://surl.li/rdght>
12. Конюшенко Я. Поняття доказів у кримінально-процесуальному провадженні, їх зміст і класифікація. *Право України*. 2018. № 3. С.232–238. URL: <http://surl.li/rdgik>
13. Лапта С. П. Цілі використання доказів під час розслідування кримінальних правопорушень. *Вісн. Харків. нац. ун-ту внутр. справ*. 2016. № 1(52). С. 176–180. URL: <http://surl.li/rdgke>
14. Лук'янчиков Є.Д., Лук'янчиков Б.Є. Засоби документування процесуальних дій та доказове значення результатів їх застосування. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. пр.* 2015. № 3(7). С. 158–163 URL: <http://surl.li/rdgkk>
15. Острійчук О.П. Поняття та система процесуальних джерел доказів у контексті реформування процесу доказування в кримінальному процесі. *Форум права*. 2016. № 1. С. 745–750 URL: <http://surl.li/rdgkq>
16. Погорецький М. Про співвідношення джерел фактичних даних і джерел доказів у кримінальному процесі. *Право України*. 2015. № 1. С.80-85. URL: <http://surl.li/rdgld>
17. Савицький Д. О. Документи як процесуальні джерела доказів у кримінальному судочинстві : монографія. Київ: Бізнес Медіа Консалтинг, 2017. 220 с. URL: <http://surl.li/rdgik>
18. Серeda Ю.М. Формування доказів у кримінальному процесі України: дис. Київ. 2019. 213 с. URL: <http://surl.li/rdglt>
19. Шумило М. Є. Докази досудового і судового провадження: проблема функцій та співвідношення. *Юридичний вісник України*. 2015. № 40 (953). С. 6-7. URL: <http://surl.li/rdgmp>

References:

1. Astapenko O. (2015) Dopustymist' dokaziv pry yikh otsyntsi u khodi kryminal'no-protsestial'noho dokazuвання. *Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i pravo* [Astapenko O. Admissibility of evidence during their evaluation in the course of criminal procedural evidence. *Entrepreneurship, economy and law*. 2015. No. 10. P. 144-146]. URL: <http://surl.li/rdgbr> [in Ukrainian].
2. Blazhivs'kyi YE. M. (2016) Aktual'ni pytannya kryminal'noho protsesu Ukrayiny [Blazhivskiy E. M. Current issues of the criminal process of Ukraine: academic. manual Kyiv: National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine; Center for educational literature, 2016. 304 p]. URL: <http://surl.li/rdgeh> [in Ukrainian].
3. Bocharov D. (2017) Funktsionuvannya dokaziv yak semiozys: vid faktychnykh danykh – do faktiv. [Bocharov D. The functioning of evidence as semiosis: from factual data to facts. *Law of Ukraine*. 2017. No. 7. P. 127–133. O. Kravchuk. Separate aspects of the concept and essence of legal positions of the Constitutional Court of Ukraine. *State and law*. 2015. pp. 46–58]. URL: <http://surl.li/rdget> [in Ukrainian].

4. Vapnyarchuk V.V. (2017) *Teoriya ta praktyka kryminal'noho protsesual'noho dokazuvannya: monohrafiya*. [Vapnyarchuk V.V. Theory and practice of criminal procedural evidence: monograph. Kharkiv: Yurayt, 2017. 408 p]. URL: <http://surl.li/rdgfa> [in Ukrainian].
5. Verkhohlyad O. (2019) *Osoblyvosti pravovoho rehulyuvannya poryadku vyrishennya pytannya pro rechovi dokazy u kryminal'nomu sudochynstvi*. [Verkhohlyad O. Peculiarities of legal regulation of the procedure for solving the issue of physical evidence in criminal proceedings. Visn. Acad. of legal sciences of Ukraine. Kharkiv, 2019. Issue 3(58). P. 258–267]. URL: <http://surl.li/rdgfp> [in Ukrainian].
6. Hmyrko V. (2015) *Kryminal'no-sudovi dokazy: yurydychne ponyattya chy definitsiya*. [Hmyrko V. Criminal and judicial evidence: legal concept or definition. Law of Ukraine. 2015. No. 10. P. 26–35]. Onishchenko N.M., Parkhomenko N.M. Legal principles of the formation and development of the tender environment in Ukraine: monograph. "Legal Opinion" publishing house, 2015. 352 p]. URL: <http://surl.li/rdgfx> [in Ukrainian].
7. Hmyrko V.P. (2010) *Dokazuvannya v kryminal'nomu protsesi: diyal'nisna paradyhma*. [Hmyrko V.P. Evidence in the criminal process: operational paradigm: theoretical analysis. Problematization. SMD-representation: monograph. Dnipropetrovsk: Academy of the Customs Service of Ukraine, 2010. 314 p]. URL: <http://surl.li/rdggm> [in Ukrainian].
8. Hroshevy YU. M. (2017) *Dokazy i dokazuvannya u kryminal'nomu protsesi* [Groshevy Yu. M. Evidence and proof in the criminal process: science and practice. manual 2nd ed., stereot. Kyiv: KNT, 2017. 270 p]. URL: <http://surl.li/rdggy> [in Ukrainian].
9. Zapotots'kyy A. P. (2015) *Problemy vidmezhuvannya «inshykh dokumentiv» vid dokumentiv-rechovykh dokaziv .Zasady kryminal'noho sudochynstva ta yikh realizatsiya v zakonvorchiy i pravozastosovniy diyal'nosti*. [Zapotocki A.P. Problems of distinguishing "other documents" from documents-material evidence. Principles of criminal justice and their implementation in law-making and law-enforcement activities: thesis. add. and announcements of sciences. - practice conf. Kyiv: Atika, 2015. P. 382-386]. URL: <http://surl.li/rdghd> [in Ukrainian].
10. Kyrychenko S. A. (2016) *Sutnist' i klasyfikatsiya dokaziv ta yikh dzherel u kryminal'nomu sudochynstvi*. [Kyrychenko S. A. Essence and classification of evidence and their sources in criminal proceedings: genesis and opportunities for improvement: autoref. Zaporizhzhia, 2016. 20 p]. URL: <http://surl.li/rdghl> [in Ukrainian].
11. Kovalenko YE. H. (2016) *Naukovi zasady kryminal'no-protsesual'noho dokazuvannya : monohrafiya*. [Kovalenko E. G. Scientific principles of criminal procedural evidence: monograph. Kyiv: JurIncom Inter, 2016. 444p]. URL: <http://surl.li/rdght> [in Ukrainian].
12. Konyushenko YA. (2018) *Ponyattya dokaziv u kryminal'no-protsesual'nomu provadzhenni, yikh zmist i klasyfikatsiya*. [Konyushenko Ya. The concept of evidence in criminal proceedings, their content and classification. Law of Ukraine. 2018. No. 3. P.232–238]. Khaustova M.G. Globalization and its impact on the essence and social purpose of the state. Bulletin of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine. No. 4(75). 2018. P. 30–41]. URL: <http://surl.li/rdgik> [in Ukrainian].
13. Lapta S. P. (2016) *Tsili vykorystannya dokaziv pid chas rozsliduvannya kryminal'nykh pravoporushen'*. [Lapta S.P. The purposes of using evidence during the investigation of criminal offenses. Visn. Kharkiv. national internal university affairs 2016. No. 1(52). P. 176–180]. URL: <http://surl.li/rdgke> [in Ukrainian].
14. Luk'yanchikov YE.D., Luk'yanchikov B.YE. (2015) *Zasoby dokumentuvannya protsesual'nykh diy ta dokazove znachennya rezul'tativ yikh zastosuvannya*. [Lukyanchikov E.D., Lukyanchikov B.E. Means of documenting procedural actions and the evidentiary value of the results of their application. Bulletin of NTUU "KPI". Politology. Sociology. Law: Coll. of science pr. 2015. No. 3(7). P. 158–163] URL: <http://surl.li/rdgkk> [in Ukrainian].

15. Ostriychuk O.P. (2016) Ponyattya ta systema protsesual'nykh dzherel dokaziv u konteksti reformuvannya protsesu dokazuvannya v kryminal'nomu protsesi. [Ostriichuk O.P. The concept and system of procedural sources of evidence in the context of reforming the process of evidence in criminal proceedings. Law forum. 2016. No. 1. P. 745–750] URL: <http://surl.li/rdgkq> [in Ukrainian].
16. Pohorets'kyi M. (2015) Pro spivvidnoshennya dzherel faktychnykh danykh i dzherel dokaziv u kryminal'nomu protsesi. [Pohoretskyi M. About the ratio of sources of factual data and sources of evidence in the criminal process. Law of Ukraine. 2015. No. 1. P.80-85]. URL: <http://surl.li/rdgld> [in Ukrainian].
17. Savyts'kyi D. O. (2017) Dokumenty yak protsesual'ni dzherela dokaziv u kryminal'nomu sudochynstvi : monohrafiya. [Savytskyi D. O. Documents as procedural sources of evidence in criminal proceedings: monograph. Kyiv: Business Media Consulting, 2017. 220 p]. URL: <http://surl.li/rdglk> [in Ukrainian].
18. Sereda YU.M. (2019) Formuvannya dokaziv u kryminal'nomu protsesi Ukrayiny. [Wednesday Yu.M. Formation of evidence in the criminal process of Ukraine: thesis. Kyiv. 2019. 213 p]. URL: <http://surl.li/rdglt> [in Ukrainian].
19. Shumylo M. YE. (2015) Dokazy dosudovoho i sudovoho provadzhennya: problema funktsiy ta spivvidnoshennya [Shumylo M. E. Evidence of pre-trial and court proceedings: the problem of functions and relationships. Legal Bulletin of Ukraine. 2015. No. 40 (953). P. 6-7]. URL: <http://surl.li/rdgmp> [in Ukrainian].